

ALEXANDRA VINTHER

ELLEN KNIVSBÆRER
DEN SKIBBRUDNE

KRABAT

ALEXANDRA VINTHER

ELLEN KNIVSBÆRER
DEN SKIBBRUDNE

KRABAT

KAPITTEL

1

RAN

Sandet under mine fødder var koldt og knasede på samme måde som rimfrost. Jeg gik mellem to bæltter af tang og vendte den ene klump efter den anden. Der kunne ligge rav under dem, og det var det, jeg ledte efter. Indtil videre havde jeg kun fundet hoppende tanglopper.

Jeg holdt øje med skrænten ud ad øjenkrogen. Den stak ud som stævnen på et skib, og bag den ville jeg endelig være ude af syne. Jeg nærmede mig skridt for skridt og prøvede at lade være med at tænke på, at madmor hvert øjeblik kunne kalde mig tilbage til vores skur, fordi hun ville afløses ved suppegryden.

Skrænten hævede sig mod himlen. Kalk med lag af grå sten og med gråligt græs på toppen. Længere inde gik det grå græs over i hede. Snart ville skrænten skjule mig for de andre. Mit bryst dunkede, som galoperede en hest derinde. Tænk ikke på det. Tænk ikke på det. Rolig, Ellen. Det sker, hvis det sker. Rolig.

Jeg rundede skræntens spids og fortsatte fremad. Jeg var ude af syne.

Bølgerne slikkede stranden. De boblede om de store sten. Jeg tog en af de orange sten op, som jeg havde troet var rav, da jeg var yngre. Jeg sugede den friske, salte luft ind. Det var, som om jeg fyldte mig selv ud igen, at en del af mit gamle mig kom ind sammen med luften. Den del som jeg havde måtte give slip på, efter at far og mine brødre døde ude på havet, og madmor og husbond lod mig komme i huset hos dem.

Jeg knugede om den orange sten. Før, de døde, havde mit liv været et andet. Ikke fordi jeg lavede andet arbejde, end jeg gjorde nu. For det gjorde jeg ikke. Men jeg havde haft chancen for at blive gift med en af de

gode fiskere. Nu skulle jeg være heldig, hvis en fisker overhovedet ville se til min side, når tiden kom. Jeg var ikke særligt dygtig til noget.

Ikke dydig. Ikke mild. Ikke pæn.

En snurren voksede indeni mig. Ligesom en gryde på vej i kog. Eller vrede hvepse. Den var i min krop. I mine ben og arme. Nåede helt ud i fingerspidserne. Spredte en stikkende varme. Jeg havde lyst til at skringe.

Passede jeg ikke på, så endte jeg som Anna. Et par måneder efter, at hendes mand døde på havet, gik hun i heden, og hun var ikke rigtig blevet den samme igen. Man sagde, at de underjordiske havde fået tag i hende. Hun sagde selv, at hun havde hørt sin mand kalde og var gået ud for at lede efter ham. Af og til stoppede hun stadig op og stirrede ind over heden. Når det skete, gjaldt det om at give hende andet at tænke på, for ellers løb hun af sted igen.

Jeg så ned på bølgerne. Den gule sten var varm i min håndflade. En varm og flad oval. Jeg knugede den. Det ville være så godt at kyle den ud i vandet. Jeg skulle bare passe på. De andre måtte ikke se mig opføre

mig på den måde. Så ville de blive urolige for mig og begynde at holde øje med mig hele tiden. Ligesom de holdt øje med Anna.

Jeg gik skråt ned mod bølgerne og holdt øje med, at skuret ikke kom til syne. Endelig, endelig blev sandet fast under fødderne.

Jeg så ud over havet, ud mod pynten, i den retning som husbonds båd var sejlet i det tidlige morgengry. Der var intet tegn på, at båden eller nogen af de andres var på vej tilbage. Bølgerne var små og venlige, selvom de skyer, der fyldte himlen ovenover dem, var store. Skyerne var bekymrende. De voksede, som efterårsstormenes bølger. Den slags der kunne nå helt ind på heden og rive alt med sig til havs.

Jeg trådte fremad og ned mod den bølge, der var på vej ind. Den var næsten lydløs med en smal bræmme af skum.

”Jeg er ikke bange for dig, Ran,” sagde jeg. Mine ører fyldtes med en dunken. Lyden overdøvede mine tanker. ”Du har taget min far og mine brødre, men mig får du ikke.”

Bølgen skyllede hen over mine fødder. Vandet var som kolde fingre, der løb hen over min hud. De strøg mine ankler. Fingre fra dødes hænder. Fra alle dem der var døde til søs. De druknede. Spøgelseshænderne var gennemsigtige under skummet. Frygten ilede op ad mine ben sammen med kulden. *Jeg er ikke bange. Jeg er ikke bange. Jeg er ikke bange.*

Det følte som om, et tøndebånd strammede om mit bryst. Mine fødder ville væk. *Jeg er ikke bange. Jeg er ikke bange.* Hvad mere kan Ran tage fra mig?

KAPITEL

2

VILLUM

Bølgen trak sig tilbage. De dødes hænder forsvandt med den.
”Finder du noget?” Villums bekymrede stemme lød ved siden af mig.

Han var præstens blege, spinkle søn med de evigt mørke ringe under øjnene. Ham der kun kunne løbe et par meter, før han bukkede sammen og hev efter vejret. Troede han, at jeg ville ofre mig til Ran eller Njord for at slutte mig til min familie i havet? Eller var han simpelthen bekymret for min sjæl, fordi jeg havde talt til en af de gamle guder?

”Nej.” Jeg lod den gyldne sten falde. ”Hvad laver du her? Har du ikke bøger at læse?”

Han sænkede blikket. Min sidste sætning var et ekko af det, som drengene råbte efter ham eller sagde bag hans ryg.

Han rakte hånden frem mod mig og åbnede den. En klump rav på størrelse med min lillefingernegl lå på hans håndflade. ”Strandluften skulle være så godt for mig.” Forsigtigt buede hans mundvige opad i et smil. ”Værsgo.” Han rakte hånden tættere på mig.

Jeg så på det lille stykke rav. Kom jeg tilbage uden noget, ville madmor vrisse om, at jeg bare havde spildt tiden. Selvom hun selv havde givet mig lov til at gå.

”Du burde ikke stå i vandet.” Villum trådte tilbage. ”Du bliver forkølet.”

Jeg fulgte ham ind, og det tørre sand klæbede til den våde hud. Jeg misundte ham hans brune læderstøvler og de sikkert varme sokker indeni dem.

”Her.” Han rakte ravstykket frem igen og mødte mit blik med udfordring i sit. ”Ellers smider jeg det tilbage, hvor det kom fra.”

Jeg snuppede klumpen fra hans håndflade.

Han smilede.

”Stop det.” Jeg stirrede på hans smil. Det forsvandt fra munden, men lå stadig som gløder i blikket.

Jeg knyttede hånden om ravklumpen. ”Måske smider jeg det.”

”Lad være.” Villums øjne blev runde, og han rakte ud efter hånden.

Så var det min tur til at smile. ”Selvfølgelig gør jeg det ikke. Madmor bliver glad.”

Hans smil bredte sig forsigtigt, og han gned håndfladerne mod lårene. Jeg lagde mærke til, at der var røde prikker i dem begge og striber af jord på hans knæ. Drengene havde været efter ham igen.

Jeg lod blikket glide fra skrænten og videre langs med båndet af gråt græs, der gik over i lyng og småbuske længere inde i landet. Ved en gruppe store sten lå to bøger og et hæfte bundet sammen af en læderrem.

”Hvor længe har du været her?” spurgte jeg.

Han trak på skuldrene og rettede blikket mod sandet.

Længe, altså. ”Er det gode bøger?”

Han kastede et blik i retning af stenene. ”Det er matematik.”

”Det med tal?” Jeg forsøgte at lyde, som om jeg ikke var interesseret. Selvom jeg virkelig, virkelig var. Han lærte så meget andet end bare katekismus udenad, og han kunne lide at fortælle om det.

”Faktisk er det geometri og historie.” Han kløede sig under øjet. ”Jeg har regnet på cirkler og trekanter. Hver gang, jeg har regnet et stykke, må jeg læse en side i historiebogen. Det har jeg aftalt med mig selv. Vil du se?” Han var allerede på vej hen mod stenene, så jeg fulgte med.

Han slog op på to overtegnede sider i hæftet. Den ene side var fyldt med tegninger af tre trekanter. Den anden side var dækket af udregninger.

”Det er retvinklede trekanter.” Han tegnede ovenpå en af trekanterne med en finger. ”Jeg har øvet Pythagoras’ læresætning.” Han pegede på et

regnestykke næsten uden tal. Det stod øverst på udregningssiden.

”A to-tal plus b to-tal lig med c to-tal,” læste jeg op. ”Hvordan regner man med det? Svaret giver ingen mening.”

Han smilede. ”Bogstaverne står i stedet for tal.” Han pegede på de forskellige regnestykker. ”Et hvilket som helst tal. I den her trekant kender jeg for eksempel målene på de her to sider.” Han pegede over på den øverste trekant. Tal stod ud for den lodrette og vandrette side, mens den lange skrå side kun var markeret med et c. ”Når jeg kender de to mål, kan jeg udregne det tredje.”

”C-siden.” Jeg pegede på den skrå side.

Han svarede ikke, så jeg så op.

Han så forbi mig ud over vandet. ”Er det ikke din husbonds båd?”

Jeg vendte mig og så båden komme ind mod kysten med udspilet sejl. Båden lå dybere i vandet, end da de tog afsted, så der var fangst. Masser af fisk der skulle renses og saltes. ”Jeg må tilbage.”

Han nikkede.

Jeg løb mod skuret og løftede den hånd, jeg knugede
ravklumpen i. ”Vi ses.”

KAPITEL

3

BESØG OG EN KROGET HÅND

Jeg hældte den sidste spandfuld fiskeindvolde ud, og trods vinden flaksede mågerne op. De blev fejjet med ind mod land og skreg af mig. *Ja, ja, skæld I bare ud på dem, der fodrer jer.*

En forhøjning på vejen tiltrak sig min opmærksomhed. Jeg skyggede for øjnene mod det sidste af solen og så en oksekærre nærme sig. Skikkelsen på bukken var rund som en tønne og måtte være Olaf. Handelsmanden. Jeg skyndte mig ned til halvtaget og madmor.

”Olaf er på vej.”

Madmor nikkede. Hun tog ikke blikket fra den omhyggelige pakning af sildene i tønden. Jeg løb ned til rækken af fiskerkoner og piger. De var ved at vaske spande og hænder rene for fiskeblod. Jeg sænkede spanden ned i det dybe vand bag en sten og snurrede vandet rundt i den. Hældte det ud og fyldte den igen. Skyndte mig. Olaf var lige så rar, som han var rund, og kunne jeg komme til det, ville jeg høre forhandlingerne mellem madmor, fiskerne og ham.

”Er Olaf på vej?” spurgte Oda. En lok af hendes grå hår havde snoet sig ud fra skjulet under tørklædet. Vinden fik den til at piske frem og tilbage.

Hun var tjenestepige ligesom mig, og det havde hun været hele sit liv. Hendes ene øje kiggede ind mod næsen, og hendes venstre hånd var så kroget, at hun ikke kunne bruge den til ret meget. Begge dele var hun født med. Folk kaldte dem et djævlemærke. Oda selv var rar, hjælpsom og mild. Alligevel holdt folk afstand til hende. Ja, nogle trådte ligefrem skræmte til siden og slog korsets tegn. Det var så uretfærdigt.

”Ja.” Jeg forsøgte at smile.

Oda nikkede og fortsatte med at vaske hænder.

Jeg fyldte spanden endnu en gang og gned ihærdigt de sidste rester af blod af træet. Kulden fra vandet og vinden gjorde mine fingre stive. Fødderne havde jeg ikke kunnet mærke i et stykke tid.

”Lad mig tage den med ind,” sagde Oda. Jeg overlod spanden til hende og bemærkede, at de andre var gået.

Da jeg så Oda første gang, skræmte hun også mig. Nu forstod jeg ikke hvorfor. Jeg vaskede mine hænder, tørrede dem i skørtet og trak dem op i ærmerne for at varme dem.

Olafs kærre holdt foran halvtaget, og kvinderne var samlet på hver side af den. Jeg skyndte mig op til dem.

Olaf lænede sig ind over en af tønderne og studerede det øverste lag fisk. Hans kinder var røde efter blæsten og turen herud.

”Fine fisk, hva’ Alma.” Han lagde tøndelåget på og bankede det på plads. ”Og en god fangst.”

”Ja,” sagde madmor.

Olaf kastede et blik ud mod kærren og kvinderne omkring den. Han nikkede til dem.

”Lad os handle.” Han gik hen til vognen, trak en flaske op af en kasse tæt ved bukken og gik så hen til skuret. Kvinderne fulgte med. De dannede kødrand foran døren. Jeg snoede mig ind og fandt en plads mellem madmor og dørkarmen.

Fiskerne sad bøjet ind over bordpladen og suppegryden, der stod midt mellem dem. Langs den side, som jeg kunne se, var de mørke silhuetter imod lyset fra skurets bål.

Olaf gik hen til bordenden, nikkede til dem og satte flasken foran sig. Eigil, den ældste fisker, nikkede til ham, og han tog plads på stolen. Husbond trak flasken til sig og åbnede den, tog en slurk og sendte den videre.

”En fin fangst,” sagde Olaf. Han ville ikke gå i gang med at handle, før alle fiskerne havde fået en slurk.

Et let skvulp kom fra flasken, da unge Viggo tog imod den. Han rystende synligt af kulde og tog sig en dyb slurk.

”I var heldige at nå det, inden det blæste op,” sagde Olaf.

Eigil, husbond og flokkens to andre bådfører

nikkede. Alvor sænkede fiskernes øjenbryn.

Flasken nåede Eigil, og han tog en slurk og sendte flasken videre. ”Hvad giver du, købmand?”

”Jeg kan give otte sølvskilling per tønne.” Olaf flyttede uroligt på sig.

Det var to skilling mindre, end vi havde fået i foråret.

Mørke faldt som nat over fiskernes ansigter, og Olaf syntes at skrumpede foran dem.

”Det er blevet dyrere at transportere varerne sydpå.” Olafs blik flakkede rundt mellem bådførerne. ”Sværere, ved I nok. Soldaterne skal have deres, og opkøberne tøver med at tage sydpå. Det er farligt på grund af krigen.”

Fiskernes ansigter blev stramme.

”Vi så en tomaster derude.” Viggo rejste sig op. Hans øjne skinnede som af feber, og ansigtet var rødpletet. ”Et handelsskib på vej fra Svearige.”

Olaf stirrede på ham, og jeg lyttede til bølgernes torden mod stranden. Med den storm, ville ethvert skibs tur blive hård.

”De huggede voldsomt i bølgerne, og sejlene var rebede.” Viggo smilede. ”Gid de må gå ned.”

Eigils skuldre og nakke spændte. Man ønskede ikke skibbrud for nogen. Den slags ønsker gjorde Ran sulten. Det samme gjorde udfordringer, for de var et tegn på manglende respekt. Jeg skulle ikke have udfordret hende og havets døde. Jeg krummede mig sammen ved dørkarmen og priste mig lykkelig for, at det kun var Villum, der havde set mig.

Fiskeren ved siden af Viggo rejste sig og lappede ham en lussing. Viggo snublede tilbage på sin stol. Han lagde hånden på sin kind og krøllede sig sammen på stolen. Forsøgte at gøre sig usynlig.

Selvom det svearigske skib var en af fjenderne, skulle ønsker om forlis hverken tænkes eller siges.

ALEXANDRA VINTHER

Alexandra Vinther er forfatter til et par noveller, der alle er indenfor de fantastiske genrer.

Den Skibbrudne er hendes første roman.

Hun har en bachelor i historie, der sikkert er grunden til, at historie sniger sig med i de fleste af hendes historier. Derudover elsker hun fabeldyr, fabelmennesker og eventyr, legender og sagn.